

z Kráková zda Nouembris. 1686.

Relácia, y opisánie, iakim sposobem teraz świezo opánowali Wenetowie w Dálmácii Fortece názwana SCYN, pod Dyrekcyą Generalá Cornára, tudzież inne wiadomości Cudzoziemskie.

GDy General Cornáro, w Dálmácii, porozumiał imprezy ná tey przeszley Cápániey; sporządziwszy wszystkie *necessaria* woienne, ludzi zabrawszy nie tylko pieszych, sprowadzonych *ex praesidijs*, ale też y kilka set konnych, oraz y *corpus* iedne dobre Woyska Murláckiego *ex eadem Provincia*, wespoł z Xiążęciem Pármáńskim Generalem Infanteriey, y Generalem S. Pauli z szczęściá Dział wielkich y Mozdzierzow ná Bomby (które dla drogi gozyskiej przez láty záledwo sprowadzić mogli) położył się z tym wżyszkim Woypotrzebną w támtéy Prowinciey; kędy osádziwszy Polzty iáko mogły bydz náypotężniejszye, y uczyniwszy *dispositia situum loci* do Bárteriey należącej: vderzono z Dział do Fortecy potężnie kilka rázy *replicatis vicibus*, á potym posłał General Cornáro do Commendánta z tą rezolucyą, że koniecznie chce Fortecy, ktoréy iesliby nie oddał dobrowolnie, nie miał mieć potym więcey miłosierdzia zádnego: więc, gdy ná to iego wskazánie Commendánt odpowiedział *durè*, że się bynamniey iego nieobáwiáiac chce státecznie bronić, máiac dostátkiem Prowiántow y Municiey, oraz oczekiwáiac succursu Bálasy Hercogowińskiego mil tylko dwanaście Włoskich znáyduiącego się, tedy rozkazał General *continuè* áttakowác stápiwszy do miny ktora lubo się nienaygorzy vdáła, iednak że Nieprzyiáciel vporczywie stáwáiac potężnie się bronił rozmaitymi sposobámi, iuż to Kámiéniami, iuż to ziemiá; tak dálece, że nie pomogło nic, choć iuż byli Wenetowie uczynili wielką káwerne w Murách. Záczył General Cornáro 28. 7bris przystápić szczęśliwie do szturm, samże sercá dodáiac Zołnierzom swoim, ktory szturm odprawował się z niesłychánym porządkiem: á lubo z wielką odwagą skoczyli Wenetowie y vderzyli ná Fortecę potężnie, iednak Nieprzyiáciel tym się nie zmięłá tá bitwá krwawá więcey niż przez dwie godzinie. Powtornie, tak z Weneckiey był *conflictus*, że Wenetowie nie mogli się ruszyć dáley od dostápióney y uczynióney Bretzy: áz *tandem* ná ostátku gdy iuż *defensores* Turcy (*desperatè* broniąc się, száblá, ogniem, y kámiéniami) *superati* zá pomocą Boską od Wenetow, musieli vstápic, y rytyrowác się między drugie Mury, z kąd potym gwałtownie *cum notabili sanguinis effusione* wypárći: w pádli, w tym y weszli Wenetowie chwalebnie do Fortecy; kędy ná záśádzki napádszy Nieprzyiácielskie, musieli pierzchać náзад. *Interim* secundowani od ludzi Xiążęciá Pármáńskiego, znowu *cum singulari valore* bíták się, drugi Mur zá łátká Bozá opánowawszy, penetrowáli áz do sámeho Zamku, wycínáiac precz wżyskich Turkow, oprócz biálychgłow y niespolobnych do boiu ludzi; y tym sposobem *expugnarunt* Fortecę, do ktorey niemáło ziemie y kráiu należy y práwie *extenditur Territorium* po sáme Clise y porzekę nazwaná Cetyne czego moze się ráchowác w serz y w dłuż ná 40. mil Włoskich: gdzie znáydują się szerokie y buyne polá. Niemáiac sercá y śmiáłości Bálasa Hercogowińskiego nie tylko się odwazyć ná iáká bitwę, ale się náwet nie pokazał w polu, choć *Intanto* tedy *conflictu sanguinolento* ktory trwał przez kilka godzin, zginęło nie máło Officierow znácznych y Weneckich wiele ránnych zostáło, okrom pospolitych Zołnierzow ránnych y zabitych. náleżiono w tey Fortecy ósm sztuk Dział y wiele Prowiántow z municyáttakowáli Segedyn Fortecę; y czynili sobie nádzieię *de expugnatione* oney, mianowicie gdy Xiáze Lotáryńskie spockawszy się z Generalem Káráffá ná Tolnie, sub-

subministrował mu cztery tysiące Kawalerów, na dalsze prosequowanie imprezy Segedynu, iednak, że to Pogánstwo *extremè* broni się, przy nadziei zostawiając, że ich Naywyższy Wezyer będzie chciał posiłkować, według obietnicy im danej tedy Cesarzcy gotowali się odstąpić od Fortecy, ktorey expugnacya przy znużnionych ludziach, a do tego bez artylerii y Bombow jest przytrudniejsza, zączym żeby nie zruinować Woysk, *satius* nakwartyery zimowe ciągnąć wola; y lubo *exploratores* powiedaią iż pewna lidzbá Turkow przeprawiłá się przez most na Dunáiu między Essekiem y Belgrádem dla obserwowánia Imprezy Cesarzcy y dla áwáncowania się ku Segedynowi Fortecy wielce potrzebney Turkom, *ob causã passu* na Cisie ostátniego, ktory ieszcze trzyma to Pogánstwo na tey rzecze, przecię iednak Cesarzcy nie náto niedbáiąc tentowali do tych czas przywieść *ad effectum* swoje zamysły, máiąc ieszcze cokolwiek nadziei dostąpienia tey Fortecy, byle im porá nie wćiekłá woienna, y niewczázly nie dokuczyły.

Po opánowanym Symotornie (iáko się piáło) obrocił się z Woyskiem swoim Xiążę *de Baden* ku Káposfárowi, tentuiąc imprezy tego Miástá, dáł był ognia, kilká rázy z Dział, iednak widząc támté *praesidium* rezolutne do Obrony, á do tego mieysce dobrze vfortyfikowane, máiace siedm Rondeli. z fossami, Márástami Bágniszkami, tedy *non iudicavit* áttakować Fortecy rák obronnej, áby nie strácić ludzi y czálu nádáremnie; osobliwie, że trzebá było Dział wielkich, Mozdierzow y Bombow, wolał dáley ciągnąć z Woyskiem swoim *versus Fluvium Drauam*, gdzie stanawszy y złączywszy się z Woyskiem Horwáckim, ruszyli się wsiyscy rázem z Artyleryá dáley ná doł, rozumieią wsiyscy że pod *Finskerchen*, oczym przyszłá Poczta czekámy pewności. Przydaią ieszcze listy Wiedeńskie iż pod Segedynem Cesarzcy zginęło było z pułtrzeciá stá, między ktoremi Graff Herbeystáyn y Oberstzerleytnánt Mágniego zgineli, y kilká Officierow ránnych zostało. A że nástąpiły wtamtých kráicach pluskoty y zimná vprzykrzone, tedy przez Curycerá Cesarz I. M. wypráwionego pod Segedyn, rozkazał Woyskom swoim odstąpić, rák od Segedynu iáko y od *Finskerchen*, y ná kwartyery zimowe ciągnąć, niechcąc dáley ruinować Woysk. Do Wiedniá teź przyiechál Poseł od Ráguzow, rák rozumieią, że *propter impetrandam protectionem Imperialem*.

Z Węgier piszą że Siedmigrodzianie wypráwili sto tysięcy Tálárow do Koszyc to jest, *residuum* lummy vmowionej ná kwartyery zimowe przeszłego roku Niemcom. Co zás Poseł Siedmigrodzki w Wiedniu tráktować będzie ktory támté istánął, w krotce *patebit*. O Thekielim powiedaią że do Munkáczá przyiechál z niektoremi osobami przednieyszemi, Vísárya zás y Háducy iego poszli gdzie indziej ná excursye.

W Listách Weneckich przydaią, że powzięciu Fortecy *Scyn* Wenetowie w Dálmátiey poszli pod *Clin*, ten *Scyn* był to *quondã locus fatalis* Wenetom, bo ich támté wielka przed láty potkáłá klęská od Nieprzyacielá. Bássa *Neapolis Romania* zedwunastá osob inszych Tureckich, przybył do Weneciey z wielkimi bogáctwy y klejnotami ná mieszkanie, wolał niż płynąć *cum praesidio* do kraiu Tureckiego.

Ex Imperio osobliwie z Regenszpurgu piszą niektorzy, iż támté mieli wiadomość, że *ex occasione* Krolá Fráncuskiego disponowály się bárdzo rzeczy do poálterowania pokoju *in Imperio*, dla czego, ná przyszły rok obawiác się potrzebá, że Cesarz I. Mość nie będzie mógł bydz rák secundowany *a Principibus Imperij contra Turcam* iáko tego roku: á do tego, że się wsiytkie listy zgadzaią z Holandcy, Angliem, y ze Fráncyem, że Krol Fráncuski Woisk swoich áuctyá czyni, nie bez wielkiego podeirzenia Monárchow y kráiov przyległych, poniewaz Krol Fráncuski przez swego plenipotentá w Regenszpurgu *absolutè* declárował, że iczliby *Principes protestantes* tráktátu nie zerwáli ligi vczynionej między sobá *in congressu* w Auszpurgu, iemu bárdzo szkodliwego; tedy zaráz zemknáby kázal Woyská swoje, iedne do Flándryey, á drugie do Alsátiey. Słychác zápewne że Holendrowie nie chćieli się pod piác ná tey lidze, tylko sám Xiążę Auryáckie *uti Princeps Imperij*.

Krol Angielski, offiarowáwszy się z swoiá medyacyá Krolowi Duńskiemu z Mágistratem Hamburskim, posłał Deputatow ná tráktáty około vspokoienia. Przeto byłá *apparentia* zgody, tylko że Poseł Xiążat Luneburskich będąc w Obzbie Krolá Duńskiego *expressit* nie ktore consequencye ktoreby przyniosły wielkie zamieszanie *in Imperio propter obstinationem* iego pretensy, przy terázniejszych czásach.